

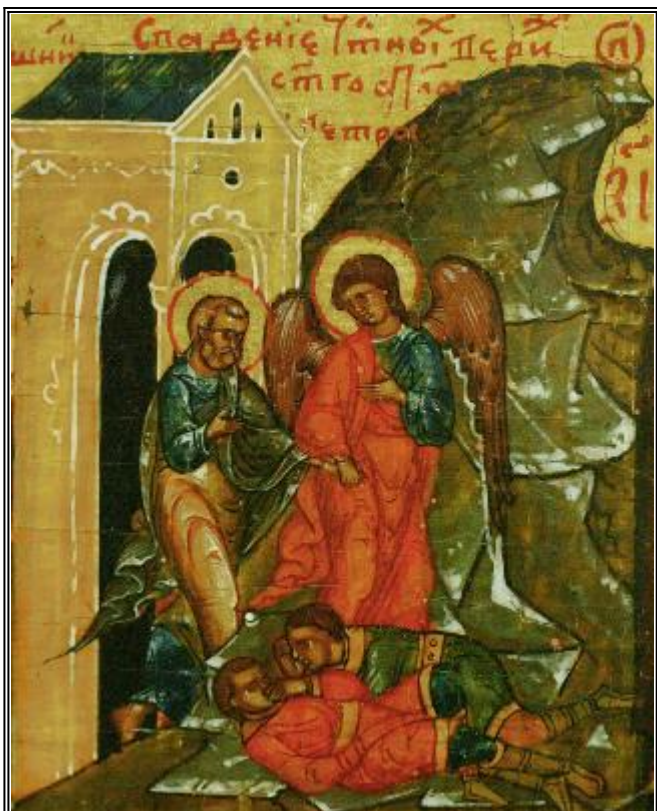
16.01.2013 г. / 18:27:57

Вяра

29.01 по еретическия, †16 януари по православния календар - Поклонение на честните вериги на свети апостол Петър. Свв. мъченици Спевсип, Елевсип и Мелевсип, тяхната баба Леонила и другите с тях. Св. мъченик Данакт Четец. Св. преподобни Ромил Бдински

Поклонение на честните вериги на свети апостол Петър

Ангел извежда апостол Петър от тъмницата. Минейна икона за януари (фрагмент). Русия. Началото на XVII в.

Свети апостол Петър бил хвърлен в тъмница и окован с две железни вериги по заповед на цар Ирод . През нощта, когато той спял между двама воители, ангел Господен го разбудил и като го побутнал по хълбока, го извел от тъмницата. Железните вериги паднали от ръцете на апостола, както за това се повествува в книгата “Деяния на светите апостоли” . Вестта за чудесното избавление на апостол Петър от оковите и тъмницата обиколила бързо цял Иерусалим. Няколко от вярващите взели тайно тези вериги, за да ги съхраняват, та като ги гледат, да имат пред себе си като че самия първовърховен апостол, който веднага тръгнал за проповед на словото Божие в другите страни и не се завръщал в Иерусалим. Тези вериги получили целебна сила от тялото на апостола, което било здраво обвързано с тях. Известно е, че превръзките за глава и кърпите на свети апостол Павел изцелявали болести и прогонвали нечисти духове, понеже

били пропити с потта му. Подобно действие оказвали и веригите на свети Петър, защото някога плътно обхващали тялото на апостола. С дълбоко благоговение вярващите почитали тези честни вериги, въздавали им поклонение и старателно ги пазели като ценно наследство от род в род, като при това всеки път родителите обяснявали на децата, а те на своите деца, до какъв велик затворник са се докосвали тези вериги и от чие тяло са осветени. Така от ръце на ръце те преминали по наследство у светейшия Иерусалимски патриарх Ювеналий. Когато благочестивата царица Евдокия, съпруга на цар Теодосий Младши се връщала в Цариград от Иерусалим, където за времето на пребиваването си построила много църкви и украсила много свети места със своите царски средства, патриарх Ювеналий ѝ подарил, заради благочестието и любовта ѝ към светинята, немало различни духовни съкровища, сред които и тези честни чудотворни вериги на свети апостол Петър. След завръщането си в Цариград Евдокия подарила едната верига на храма на свети апостол Петър, който се намирал във вътрешността на Великия Софийски събор, а другата изпратила в Рим на дъщеря си Евдокия, която била омъжена за римския цар Валентиниан III. Благочестива като майка си, Евдокия с любов приела този скъпоценен дар и като построила на Есквилийската планина храм в чест на апостол Петър, положила там веригата, заедно с намерената в Рим друга верига на светия апостол, в която го оковал по време на мъченията Нерон. След това било установено да се извършва празник на поклонението на тези честни вериги на 16 януари, в памет и чест на свети апостол Петър и за слава на Христос, нашия Бог.

Тропарь святому апостолу Петру

глас 4

Рѣма не оставль, к нам пришёл еси, / честными веригами,
яже носил еси, апостолов первопрестольне. / Имже верою
поклоняющися, молимся: / твоими к Богу молитвами // даруй
нам велию милость.

Кондак святому апостолу Петру

глас 2

Верховнаго и перваго апостолов, / истины Божественнаго
ученика, / Петра великаго восхвалим, / и того верою целуем
вериги, // прегрешений разрешение приемлюще.

Молитва святому апостолу Петру

О, святыи Пётре, великий апостоле, самовидче и сотаинниче
Божий, всемошною десницею Учителя твоего приятый из вод
волнующихся и крайняго потопления свободившийся! Не
забуди и нас убогих, в тине греховней погрязших и волнами
житейскаго моря обуреваемых: подаждь нам твою руку
крепкую, помози нам и удержи нас от потопления во страстях,
похотях, лжах и клеветах. Сотвори и ты с нами милость, тебе
от Господа явленную, да не в сомнении и маловерии изгубнем.
Научи нас, учителю наш, проливати слезы покаяния, да
плачем горько о деяниях наших в вещи сем. И аще твоя слезы,
в покаяние излинные, милостию Своею покры Господь и
Учитель твой, испроси и нам, со дерзновением апостольским,
прощения во гресе ежечаснаго. Град сей, ко святым стопам
твоим поверженный, сохрани и от прилучающихся козней
лукавых врага спасения нашего огради; воздвигни твой
преподобнии руке ко Господу за народ наш, да тихое и
безмолвное житие поживем в вещи сем до часа, в оньже иматъ
призвати нас Владыка Господь, наш Судия нелицеприятный.
Ты же, о всехвальный апостоле, не отвержи вопля нашего и

стенания к тебе, но заступи нас пред Христом, твоим Учителем, да непрестанно славим Его милосердие к нам, со Отцем и Святым Духом, во веки веков. Аминь.

Страдание на светите мъченици Спевсип, Елевсип и Мелевсип, тяхната баба Леонила и другите с тях (161-180)

Свети Поликарп, епископ Смирненски, ученик на свети апостол и евангелист Йоан Богослов, желаел да умножи словесното стадо на вярващите в Христа и с тази цел изпратил свои ученици в различни страни, за да проповядват без страх словото Божие

навсякъде. Като узнал, че в Галия има гонение срещу християните по царски указ, с който всички те били осъдени на смърт, свети Поликарп изпратил там двама Божии свещеници, Андохий и Венигн, и трети - дякона Тирс. Това били наистина добродетелни хора, предани на Бога, усърдни в подвизите, готови с любов веднага да тръгнат на благовестнически труд по суша или море и повече жадували, отколкото се страхували от смърт за Христа. Като получили нареждане от своя епископ, те се качили на кораба готови за път. Като се прощавал с тях, свети Поликарп ги напътствал със следните думи:

- Вървете, доблестни мъже, и с Христовата Божия благодатна помощ крепко Го отстоявайте. Чрез светото изповедание на пресвятото име на Христа ще намерите много сподвижници и като се радвате заедно с тях за победата, ще достигнете славата и вечните почести. Нека се умножат обилните плодове на вашите трудове и се възвеличи радостта в райските жилища на праведниците при вида на вашите свети постижения!

Напътствани с тези и много други благословения на свети Поликарп, те се качили на кораба и по особено Божие указание, скоро пристигнали до Марсилските брегове. Като слезли на брега, те веднага тръгнали на път и ангел Божий вървял пред тях. Като стигнали до един град, наречен Едуя, по Божие за тях промишление срещнали сенатора Фавст, най-благороден човек, който с чест и любов им оказал гостоприемство. Когато узнал, че гостите са презвитери, той усърдно започнал да ги моли да приведат към Христа чрез свето Кръщение семейството, роднините и познатите му. Самият той вече бил християнин, но таен, заради гонението срещу християните. Той довел при тях и сина си, юношата Симфориан. Впоследствие този юноша, научен от светиите, а най-вече по Божие предопределение, пострадал за Христа, когато това изискали обстоятелствата. Като представил юношата на свещениците, Фавст умолявал свети Венигн да го кръсти, а свети Андохий да стане негов възприемник. Божиите служители изпълнили благочестивото желание на бащата.

После, като си спомнил за сестра си и нейните внуци, Фавст казал:

- Аз имам родна сестра, Леонила, която живее в един от лингонийските градове. Тя има трима внуци - деца на сина ѝ, близнаци по рождение. Те, макар да са получили прекрасно образование, но следвайки примера на отците, си остават в езичество и се покланят на идоли. Баба им пък, моята сестра,

би желала да ги направи Христови воини и да ги посвети в служение на Христа Бога. Умолявам ви, свещеници Божии, помогнете ѝ и доведете докрай започнатото дело: просветете целия този благороден дом.

Като чули това, светиите решили да се разделят за проповед: Андохий се отправил заедно с Тирс в Августодон, където, след като обърнал мнозина в християнската вяра, починал с мъченическа смърт. Фавст отправил свети Венигн в лингонийския град при сестра си.

Леонила, сестрата на Фавст, срещнала свети Венигн като манна от небето - с голяма радост. Внуците ѝ в този ден били в града, наречен Пасмасия, за принасяне на нечисти жертви на идола на богинята Немезида, при което при връщането си у дома донесли на баба си остатъци от жертвеното месо. Но тя, като се гнусяла от скверните езически жертви, изхвърлила това месо на кучетата, а към внуците си се обърнала, в присъствието на презвитера Венигн, със следните думи:

- Обични мои внуци! Познайте нашия Господ Иисус Христос, Истинския и Живия Бог, Коумо въздават дължимото поклонение ангелите и всички твари, Който със Словото Си сътвори целия свят, простря с повелението Си небесната висина, разпростря ширината на земята, събра морските бездни и ги огради с пясък, украси небето със звезди, утвърди на него две големи светила - за да осветяват с лъчите си всичко сътворено от Него, насели водата с риби, облече земята с дървета и трева и създаде на нея, според волята Си, всякакви животни. После Той благоволи да създаде по Свой образ и подобие човека и го украси с особен дар на премъдрост, знание и разум, за да търси усърдно Господа - Владика на всички твари, и да не показва непочтение към Него чрез пренебрежение на познанието за Него, за да познава доброто и да се научи да го различава от злото, и не само да не въздава

почитание на безчувствените идоли, измислени от дявола за прелъстяване на хората, но и да ги отхвърля като нечисти и да избягва всякакво общение с тях, тъй като тези идоли са се появили в света поради коварството на дявола, който още в рая прелъстил първия човек. Най-обични мои внуци! Оставете всички нечисти идоли и твърдо повярвайте в Твореца на всичко - нашия Господ Иисус Христос. Ето, по Божия благодат, при вас е изпратен от далечна страна този свят мъж, когото виждате пред себе си. Послушайте го, понеже чрез неговата уста Сам Бог ви възвещава Своите заповеди и поучете се от него на това, което може да съдейства за вашето спасение.

Когато блажената Леонила, заедно със свети Венигн, увещавала така своите внуци, Божията благодат незримо проникнала в сърцата им. С удивление слушали юношите думите на своята баба, като се гледали един друг и размишлявали, а след това всички в един глас извикали:

- Защо мълча досега пред нас за такова важно нещо? Защо толкова дълго време скриваше от нас пътя на истината и лъчезарната светлина?

Като вдигнала нагоре поглед и издигнала ръце към небето, Леонила благодарила на Бога за това, че внуците ѝ започват да познават истината и с любов им казала:

- Моят син, вашият баща, който сега отиде в преизподнята, не се отличаваше нито с ум, нито с мъдрост, толкова беше ожесточен със сърцето си и потопен в мрака на нечестията, че не само не искаше да вярва в Христа Бога, но дори не искаше да произнася свящото Му име. Каква полза можеше да принесе словото Божие на този, чието сърце изцяло беше обхванато от злобата на неверието. Ослепен от идолопоклонството, той и не можеше да вижда светлината на правдата. Само заради него аз мълчах досега и не ви говорех за това, което ще послужи за ваша полза: боях се, че с пагубното си влияние завинаги ще ви

отклони от правия път. Но тъй като по Божията воля него вече го няма на света, за вас изчезнаха всички препятствия. Настана благоприятно време - отворете и обърнете към небето телесните си очи, и сърдечните, и с помощта на Божията благодат, благодатта на нашия Господ Иисус Христос, изкоренете от душите си всяка склонност към идолопоклонство, та чрез това да се изпълните с непрестанна радост.

Много и други неща говорила блажената Леонила на юношите заедно със светия презвитер, а под влияние на речите им те си спомнили видените през нощта сънища, които предугаждани обръщането им към Христовата вяра и започнали да си ги разказват един на друг.

- Видях - казал най-големият, Спевсип - като да съм принадлежал на гърдите на нашата баба и сучех препълнените с мляко нени, а тя ласкаво ми говореше: "Пий, Спевсип, от спасителното мляко, за да се подкрепиш и да можеш да устоиш против враговете, и да получиш славна победа.

- Аз пък видях - казал Елевсип - някакъв мъж, седящ на небесен престол, и сияещ с неизразима слава, от блясъка на която ми притъмня на очите и ме обхвана ужас и страх. А той, като обърна към мене лъчезарното си лице, каза: "Не се бой, защото ще се удостоиш да получиш венеца на победата!"

Третият брат, Мелевсип, разказал така съновидението си:

- Аз видях, и сам не зная кой велик Цар, в ръцете на Когото имаше скиптър. Той ни прие и тримата във войската Си, като ни възложи воински пояси и като ни изкупи на скъпа цена от плен, подписа за нас със златни думи вечна свобода и ми каза: "Мелевсип! Назначих вас, тримата братя, да бъдете Мои приближени и да ви увенчая с вечни награди, понеже вашата баба непрестанно - и денем и нощем, Ми се моли за вашето

спасение, да бъдете насочени към истинския път на живота и като се избавите от злия дух, да се сподобите да видите светлината на истината, а вместо смърт, да наследите живот.

Дивни били виденията на тримата братя, еднакво означаващи обръщането им към Бога! Под впечатление на тези видения и заради увещанията на Леонила и презвитера, братята се обърнали накрая към блажената си баба със следните думи:

- Кажете ни какво да направим, та вашата проповед да ни приведе към спасение и да ни освободи от предишните заблуди?

Света Леонила и Божият презвитер се зарадвали и с благодарност към Господа в душите си, отвърнали:

- Съблюдавайте всички Божии заповеди, твърдо вярвайте в Царя на царете - Христа Бога, отхвърлете всички идоли и всецяло се посветете на служба на своя Създател - Бога.

След това светият презвитер Венигн старателно научил юношите на истините на християнската вяра, кръстил ги и окончателно ги утвърдил в Христовото изповедание. Сам той се оттеглил в един от Дивионийските градове, където за кратко време обърнал мнозина към Христа и починал мъченически.

Тримата свети братя близнаци веднага след утвърждаването си във вярата изпратили свои слуги със заповед да разрушат споменатия идол на богинята Немезида и сами унищожили дванадесет истукана, които се намирили в дома им. Из цялата Лингонийска страна веднага преминала мълвата за това, че внуците на Леонила, тези толкова знатни по произход юноши, повярвали в Христа и унищожили идолите. Народът се озлобил, а властите, съдиите и езическите жреци се вдигнали

срещу тях. Събрали се началници от всички страни и започнали да разпитват светите юноши:

- Откъде така неочаквано ви нападна безумието? Кой ви внуши да отхвърлите почитанието на боговете, на които от древни времена са служили вашите предци? Нима така леко сте готови да отхвърлите заповедта на царя и да считате за Бог разпнатия от иудеите Христос?

Като се изпълнили с Дух Светий, юношите отвърнали:

- О, слепи по сърце! Обзети от вечен мрак, затънали в грехове и обречени на вечни мъки и смърт! Защо, измамени от дявола, карате и нас да се покланяме на камък или на друг някакъв предмет, на който е придадено подобие на човек? Та това са изделия на човешките ръце: те са бездушни, безчувствени и нищожни, а вие ги почитате за богове поради безумието си. Нашият Господ Иисус Христос е Бог жив и по учението на нашата вяра равносъщен с другите Лица на Пресветата Троица - Отец и Свети Дух, Той е Бог от Бога, Светлина от Светлина, Сияние от Сияние и Който е бил, е и ще бъде, Творец на всичко, което е в света.

Тези думи на светите братя изпълнили езичниците с ярост, особено жреците и началниците. Един от тях, на име Кодрат, не се стърпял и ударил Спевсип и Елевсип по страните, тъй като само тези двама юноши говорели против езичниците. Мелевсип възкликнал, като видял нанасяните на братята си побои:

- Защо не биеш и мен като братята ми? Защо ме лишаваш от това благодеяние? Ето, те вече започнаха да понасят страданията, които ние всички така желаем, а ти не ми даваш да претърпя свето страдание, като да ме считаш за невярващ в Христа и свой съмишленик? Ние всички еднакво твърдо вярваме в Христа, еднакво презираме езическото ви нечестие

и се надяваме да получим от Христа еднаква награда.

- Заради безчестието на нашите богове сега ще ви подложим на различни мъчения - казал Кодрат.

Елевсип отговорил:

- Колкото повече мъчения ни пригответе, толкова повече ще ни укрепите в Божията благодат.

- Ако не им изрежете езиците от корен - казал другият началник Палмат, - те няма да престанат да безчестят нас и нашите богове.

Спевсип отвърнал:

- Ако ни отрежете телесните езици поради своята жестокост, то ние ще прославяме Божието величие с вътрешните езици на душите си и вашата злоба никога не ще ни застави да се отречем от светата вяра в Христа.

- Окаяни! - възкликнал Палмат и третият началник Хермоген. - Всички заедно се готвите за смъртно наказание.

- Да умрем за Христа - отвърнал Спевсип, - ние считаме за велико щастие за себе си, понеже по такъв начин ние по-скоро ще преминем във вечния живот, където няма никаква скръб, но само непрестанна радост.

Като видели непоколебимата твърдост на светите юноши в християнската вяра, лингонийските съдии започнали съвещание помежду си. Замисляли на какви най-страшни мъчения да ги предадат за страх на останалите и с каква люта смърт да ги умъртвят. Най-напред решили да поканят уважаваната от всички Леонила и да се опитат чрез нея да ги отклонят от християнската вяра, като отново ги обърнат в езичество.

Те ѝ казали:

- Ако искаш да избавиш внуците си от мъки и да ги спасиш от смърт, върви и ги убеди отново да направят разрушените от тях богове, да им се поклонят и да им принесат прилични жертви.

На тези и други подобни увещания Леонила отговорила:

- Ще отида и ще се постарая да ги убедя да се погрижат за своето спасение.

Когато дошла при светите си внуци и узнала за твърдостта им в светата вяра, тя много се зарадвала. С любов целувала всеки един от тях, плачейки от радост и благодарейки на Христа Бога, и като Му се помолила, им казала:

- Във вашия род не е имало по-благороден, по-богат, по-добър и по-угоден на Бога от вас. С изповеданието на Христовата вяра вие преосвещавате целия си род и макар да сте млади, надминали сте по мъдрост всички по-възрастни от рода си. Като станяхте Христови воители, вие придобихте огромно и безценно съкровище. Бъдете непреклонни и твърди в светия Христов закон, въоръжете се с вярата в Христа, не се бойте от заплахи и мъчения. Видимите царства на този свят, заедно с целия настоящ живот, са нищожни и ги очаква бърз край. Невидимото Божие царство е вечно и да го желае, да се стреми към него е свойствено на истинската мъдрост. Вие можете да го получите за кратковременни подвизи и чрез бързопреминаващи страдания да влезете във владение на вечните радости.

С тези думи тя ги предала на Христа и като видяла, че юношите са изпълнени с Божия благодат и са твърди във вярата, се успокоила и си отишла.

Скоро след това съдиите повикали светите юноши и ги

попитали дали са съгласни да се поклонят на боговете и високо да заявят за това пред целия събран народ. Но те изповядали открито пред всички вярата си в Единия Истинен Бог и пълната си готовност да отидат заради Него на всякакви изтезания и смърт. Заедно с това те се отрекли от лъжливите и нищожни езически богове. Тогава завързали светите братя за нозете и ръцете, окачили ги на едно дърво и ги разтеглили, подобно на струни на гусла, така силно, че костите в телата им започнали да излизат от ставите. Подкрепяни от Христовата сила, те търпеливо понасяли ужасните страдания и се смеели над своите мъчители - съдии:

Свети Мелевсип говорел така:

- Нашият Господ и Спасител Иисус Христос е бил прикован към кръста заради нашите грехове. От това свято дърво ние получихме в помощ и защита кръстното знамение. Ние, тримата Негови раби, като висим на дърво, ставаме мъченици за Неговото име. Щастлив е плодът на дървото, което държи трима мъченици, принесени в жертва на Пресветата Троица.

Като видели, че светите юноши не само не отслабват сред мъченията, но като че ли повече укрепват, съдиите им казали:

- Вие няма да умрете на това дърво, както ви се иска, но ще загинете в огъня.

- Още по-голямо ще е нашето блаженство - отговорил отново свети Мелевсип, - ако предстанем пред Бога.

Нечестивците по-силно разпалили огъня, като желаели да изгорят Христовите раби. Но колкото повече се усилвал огънят, толкова повече се явявала славата на светиите. Когато след дълго време огънят изгаснал, се оказало, че светите са живи, невредими и недокоснати от огъня. Те само се смеели над мъчителите и казвали:

- Дадена ни е власт да преминем при Христа, нашия Бог, тогава, когато сами решим. И ние решихме още да се посмеем над вашето безумие, макар че няма да се забавим да се явим на небесния пир.

Накрая, като видели пред себе си сонмове от свети ангели, готови да съпровождат душите им в Царството Небесно, тримата свети братя преклонили коленете си на земята и като се помолили заедно, предали на Бога светите си души. Честните им тела били погребани на разстояние две поприща от града в селището, наречено Урват, където впоследствие бил по-строен храм в тяхна чест. Там ставали чудеса и болните получавали изцеление.

След смъртта на светите мъченици една жена, на име Иовила, се възпламенила от Божествена любов и ревност. Като пренебрегнала мъжа си и единствения си малолетен син, тя извикала сред невярващите езичници:

- И аз съм Христова рабиня и непоколебимо изповядвам Христа Бога, Живия и Истинния. Нечистите и нищожни ваши идоли отхвърлям.

Веднага я хванали, окачили я за косите и започнали да я мъчат по всевъзможни начини. А когато тя не пожелала да се отрече от Христа, независимо от всичко, я довели, заедно със света Леонила, бабата на юношите, в споменатия град Урват и там ги посекли с меч. Някой си Неон, който станал свидетел на подвизите на светиите и описал техните страдания, предал ръкописа на Турвон, а сам открито изповядал вярата си в Христа и бил бит дотогава, докато не починал мъченически, като предал душата си на Господа. И самият Турвон, подражавайки на примера на светите страдалци, преминал през мъченическа смърт към вечния живот.

Всичко това станало в 16-ия ден на месец януари по време

на царуването на Аврелий Вера (или Антонин), по-точно - когато над света царувал нашият Господ наш Иисус Христос, Комуто, заедно с Отца и Светия Дух, чест и слава сега и всякога и во веки веков. Амин.

В памет на светия мъченик Данакт Четец (II в.)

Светият мъченик Данакт се родил в Илирия, в град Авлон и бил църковен четец. По време на нашествието на езичниците, той взел църковните съсъди, за да ги скрие от неверните, но бил хванат. Езичниците го принуждавали да принесе жертва на бог Дионисий. Но свети Данакт не им се подчинил и претърпял мъченическа кончина, пронизан от меч.

ЧЕТИ-МИНУТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

**Житие на преподобния и богоносен наш
отец Ромил Бдински (Видински) (1375 г.)**

Доблестният наш отец Ромил се роди в славния град Бдин (Видин), който е край голямата река Дунав и когото някои с право наричат “град на храната” заради изобилието на земни плодове. Родителите му бяха благочестиви и богобоязливи - баща му грък, а майка му българка. Не бяха много богати, но имаха достатъчно за своите нужди и за подаяние на бедните, както добрите християни имат обичай. След като родиха това дете, го нарекоха Руско в

светото Кръщение, и го възпитаваха в наставления и поучения Господни. И понеже заедно с възрастта в него се изявяваше благодатта на Светия Дух в тънки въпроси и отговори, в божествени слова и човешки беседи, родителите му го предадоха на един учител да се учи на книга. Той се покоряваше на учителя, както подобава, и надмина всички деца, които преди него бяха влезли в училището. И не само ги надмина, но и ги учеше да избягват обичайните детски игри и неразумни събирания. Затова това дете старец Руско беше за чудо не само на своите връстници и съученици, но и на самия учител поради преждевременния разум и благоговейност.

Когато стигна във възраст, родителите не предвиждаха боголюбезното желание на неговото сърце, затова се съвещаваха помежду си да го оженят. Като му казаха своето намерение, той не само че не искаше да чуе за това, но веднага си науми да избяга от светския метеж и да прибегне към монашеския живот. И понеже родителите му се съветваха насила да го подчинят на своята воля, този вседушевен любител на нетленните вечни блага тайно от тях излезе от

родния си край и стигна в Загорие, в град Търново, и се посели в манастира “Света Богородица Одигитрия”. Предстоятелят на обителта го разпита, както беше обичай, откъде е и защо е дошъл тука? Той отговори, че иска да бъде монах. Тогава предстоятелят го прие с радост, пострига косите на главата му и го преименува на Роман. От краткия си разговор с него той като прозорливец разбра, че младият монах обладава съвършено послушание и благоговейност, затова веднага му връчи службата на църковното последование. А той добре изпълняваше службата си доста години и предстоятелят се радваше, като гледаше всеки ден хубавия ред в църквата, и добрите му навици и смирение, защото наистина преподобният беше смирен и на вид, и по обичай, и по нрав.

Край град Търново има една местност, именувана на местно наречие “Устие”, и един хълм в предградието, наричан още от древност “Света Гора”, където живееха много монаси, а и досега живеят. С тези подвижници тоя страдалец съжителстваше и общуваше. А любовта към ближния кой повече от него я осъществи и докрай я усвои в материални и духовни подаяния, за да се радва повече, когато дава, отколкото когато получава? А което е още по-чудно, че бидейки и в притеснение много пъти като подвижник, никога не се отнесе небрежно към любовта, царица на добродетелите, а се стараяше като истински Божий раб най-вече любовта да изпълнява във всичко. Когато усетеше, че някой от жителите на оная Гора страда от много години, или че го измъчва някакъв недъг, той ловеше риба, сваряваше я, идваше безшумно през нощта до килията на болния, окачваше съдината пред вратата и бързо си отиваше. Жителят на килията като излизаше сутринта и намираше окачената риба, чудеше се и си казваше: “Чия работа ще да е това?” И сам си отговаряше: “Това не е на никой друг работа, освен на чудния Добророман!”

Така преподобният вършеше добрини с веществени неща и потреби. А какъв беше в поученията и беседите си към единоправните си, а най-вече към новоначалните, словото не може да представи всичко. Обладваше дълбоко милосърдие, понеже беше приобщен към божественото. Не е възможно да се изрече и дарът му на умиление и много сълзи, нито беше възможно някой да се сравни с него в това отношение. Над него се изпълняваше словото на пророка: “Всяка нощ обливам леглото си, със сълзи измокрям постелката си” и още: “Сълзите ми бяха хляб за мене денем и нощем”.

Предстоятелят се веселеше и се радваше на неговото послушание и ревност. А той се измъчваше в мислите си, понеже имаше желание да избяга от житейската мълва и да се посели на пусто и отстранено от света място, като пустиннолюбива птица. Тогава узна, че в местността Парория създаде обител един Божий човек, отец Григорий Синаит, който всеки ден зовеше душите с тръбата на своето слово и с примера на своя живот и ги поднасяше на Господа. Тогава той целият беше в размисъл да замине оттук и ако беше възможно, да вземе криле, да прелети въздуха и по-скоро да се намери там - дотолкова слухът и славата за оня свети отец уязви сърцето му! Оттогава Загорието имаше само тялото му, а душата му владееше Парорийската пустиня. Защото жадуваше и търсеше там да се доближи до Бога, както жаден елен за водни извори. Но не му позволяваше любовта на предстоятеля, защото игуменът много обичаше добрия Роман и затова временно му правеше пречки. Обаче твърде много беше утвърдил в себе си мисълта за своето заминаване и не можа нищо друго да стори, а намери удобно време и откри на предстоятеля мисълта за своето заминаване. А той само като чу това, много се наскърби, защото искаше да го има при себе си неразлъчно през всичкото време на своя живот. Но размисли да не би и без неговата воля и благословение да

замине, пусна го, като го благослови и се помоли за него, и го снабди достатъчно с всичко необходимо за път.

Той взе друг един брат, свой връстник и единомисленик, по име Иларион, и бързо стигна в Парорийската планинска пустиня. Като пристигнаха в обителта на великия отец, му поднесоха своя поклон и благоговение, както подобаваше. Той ги разпита откъде са и защо са дошли, а те му разказаха всичко за себе си и му известиха, че искат да му бъдат ученици. Великият старец ги прие с радост, и като узна с живеещата в него благодат силата и произволенията на всеки от тях, им даде подходяща служба: на Иларион, като по-немоощен, заповяда да изпълнява по-леки служби в обителта, а на по-силния Роман възложи по-тежки задачи. Великият отец тъкмо тогава строеше своята обител. И оттам можеше да се види как деятелят на послушанието Роман минава всички служби: свличаше трупи от планината, носеше дървета за зданието, камъни, вода, случваше се и вар да залива с вода, и служеше непрестанно в кухнята и фурната. Във всички тези служби се оказваше опитен работник. А на болните беше прислужник, както никой друг, защото заедно със службата даваше и здраве на болния. Затова от всички беше желан и любим поради неговото смирение и любов, за което и го нарекоха Добророман. Стараеше се с душа и тяло да изпълнява всичките служби с истинска любов и горещо желание, които възпита в себе си към оня велик светилник, Григорий Синаит, както е казано в божествената Лествица: “Колкото цъфти вярата в сърцето, толкова и тялото преуспява в службата”, и както казва Марк Подвижник: “Господ е скрит в Своите заповеди, и които иска да Го намери, нека изпълнява заповедите Му, и когато ги изпълнява, Него Самия намира посред тях.”

Като завършиха с Божията помощ строежа на обителта, нейните обитатели почиваха в своите килии и се занимаваха с

духовните си упражнения, както всекиму беше заповядал великият предстоятел Синаит. Но като виждаше, че добрият Роман, все още младее по плът, а особено по душа, като мъдър художник му възложи работа, подходяща за неговото настроение и разум.

Там имаше един престарял старец, с парализирано тяло, който гореше от ярост, поради което никой не можеше да му услужи или с нещо да го успокои. Виждайки това добрият пастир и познавайки любезното към болните служение на добрия Роман, му заповяда да прислужва на този болен старец. И тогава можеше да се види този нов Акакий, който доблестно търпи всички жестоки думи на болния старец, както Лествичникът е казал за истински покорния: "Пий всеки час чашата на поруганието и унижението като жива вода!" Но понеже старецът освен другите си болести имаше и развален стомах и не можеше да приема друга храна освен риба, какво направи онзи добър труженик? Тъй като умееше да лови риба още от детинство, нощем плетеше мрежи, а денем ловеше риба и така носеше полезна храна на оня старец. Лете риболовът беше удобен, но зимно време му беше много трудно да лови. Онова място е безмерно студено и водата от големия студ ставаше на лед, а снегът се задържаше до месец април. Тогава вирове замръзваха до край от големия студ и не му позволяваха обичайния риболов. Затова и двамата тогава биваха обзети от скръб - старецът поради лишението си от риба, а добрият служител - заради стареца, на когото прислужваше. Ето защо размисляше какво да направи и как ще може да улови риба. Преминаваше долчините, разриваше снега насам и натам, разбиваше леда с чук, и треперещ от големия мраз и тракайки със зъби, влизаше във вира, с нозе размътваше водата на дъното и караше рибата да излиза оттам заедно с размътената вода. И веднага поставяше сака и ловеше, измислил този наистина странен и чуден риболов.

Така той полагаше душата за ближния си!

Но и още по-жесток подвиг на послушанието и търпението извърши този труженик и послушник на Христовите заповеди... По едно време парализираният старец му заповяда да отиде и да улови риба. Но му заповяда само определено време да употреби за риболов и бързо да се върне. Обаче добрият ловец намери богат риболов и продължи повече време от разрешеното. Като си дойде, старецът не го прие радостно, макар и да беше донесъл много риба, както никога преди, ами го отрупа с много обиди и укори, като знаеше неговото търпеливо и съкрушено настроение. Рибата внесе в килията, а ловеца остави вън през цялата нощ. Тогава падна много сняг и покри страдалеца, та не беше възможно и да се види под снега. Сутринта разринаха и го намериха под снега полумъртъв... Всичко това разказахме, за да стане ясно на незнаещите какво желание имаше той още от начало към всеки вид добродетел, а най-вече да се намира в послушание на свети и божествени мъже, "без което никой от страстните няма да види Господа". Но и великият Григорий Богослов писа да не се нарушава законът на послушанието, защото той държи всичко небесно и всичко земно. Затова и този преподобен, който добре знаеше каква е ползата от послушанието, се стараеше като свършен в Бога да бъде истински причастник в благата, които се раждат от покорността.

И понеже оня немощен старец отиде при Господа, като върна на земята нейната пръст, а преди него - и великият светилник и общ пастир на тамошните подвижници, Григорий Синаит, тогава можеше да се види как Добророман плаче и ридае денонощно, понеже не можеше да търпи самовластно да постъпва така или иначе. Тъй като много беше загрижен за това, с цялата си душа потърси друг старец и намери един, който безмълвстваше далеч от обителта и на когото Иларион,

спътникът му от Търново, се беше покорил още от начало. На него и той преклони глава, подчиняваше му се и му служеше от все душа както и на предишния. Но старецът беше безутешен, защото тогава по ония места имаше голям глад, така че в килията на стареца не се намираше нищо друго освен малко ръж, която варяха с вода и приемаха вместо всякаква друга храна. А и жестоки разбойници, които местните жители наричаха “хусари”, слагаха върху коремите на монасите нажежени жезла и изземваха от тях оскъдните блага, каквито имаха, и си отиваха, като оставяха Божиите раби лишени и от тези крайно необходими потреби. Затова Добророман и Иларион взеха стареца, оставиха Парория и пак се завърнаха в Загорието, като се заселиха на един ден път от град Търново на мястото, наречено Мокри. Но там преподобният, който от всички беше наричан Добророман заради изключително добродетелния му живот, а най-вече заради смирението и любовта му, не знам как - дали по Божие внушение за по-голяма полза, или по бесовска завист - отпадна от послушанието на стареца и се засели някъде далеч в планинската пустиня. Обаче не подобава така просто и прибързано да укорим преподобния заради това негово отпадане, защото старецът имаше Иларион, който служеше и затова случката не беше много трагична.

Но подир известно време старецът, като много стар и изнемощял, излезе от този живот и отиде при Бога, Когото обичаше и желаше, както казва апостол Павел: “Желая да се освободя и да бъда с Христа”. Това като узна този плачлив мъж, прибави сълзи към сълзите и стенания към стенанията. Уязвена от жилото на покаянието, душата му бе съкрушена и умилена. Прочее той стана, скоро стигна при гроба на стареца си, падна по лице върху гроба и с риданията си огласяваше въздуха наоколо, оплаквайки немоцта на своето малодушие. И ако отец Иларион не бе го усмирил с утешителни думи и не бе

го вдигнал оттам, и той би пострадал също така, както оня лъв върху гроба на преподобния Герасим. Като се съвзе поради голямата утеха на отец Иларион, веднага падна пред неговите нозе, като му говореше с много сълзи така: “Понеже престъпих заповедта и се отлъчих от съжителството на светия старец, отсега нататък на тебе ще се покорявам в Господа, както на него преди!” Но тъй като Иларион го познаваше за по-добър от себе си в добродетелите, не желаше да го приеме. А смиреният Роман продължаваше така да му говори: “Няма да стана от земята, докато не приемеш да ти се покорявам в Господа!” Виждайки неговото голямо умиление, а заедно с това познавайки и неговото голямо смирение в Бога, прие го. И оттогава можеше да се види тоя велик постник в чина на новоначалните и във всяка служба като някакъв новопостриган юноша.

По това време узнаха, че Парорийската пустиня добре си съществува, тъй като българският цар Иван Александър с голям гняв е запретил на разбойниците и убийците да досаждат на Божиите раби и молитвеници за всички християни. Затова оставиха Загорието и пак се завърнаха в Парория, във възделената своя пустиня и отшелничество. Защото онова място беше такова, че самият му вид можете да предизвика умиление в добродетелните и боголюбиви души. Понеже местността на нашето пребиваване обикновено възвисява ума ни към боговидение, както например Илиевият Кармил, Иоановата пустиня, Исусовата планина, в която Той имаше навика да се отстранява и всред мълчанието да пребъдва със Своя Отец. Скоро стигнаха в Парория, построиха си килия близко до обителта на великия Григорий Синаит и там се поселиха. Тогава и аз, окаяният, дойдох от Цариград и като разбрах тяхното изключително добродетелно житие, преклоних глава и се покорих в послушание на отец Иларион, на когото и преподобният се повинуваше. И понеже наближи

великата Четиридесетница, вечерта в неделя, която се нарича Сиропустна, както е обичай на единомислените да се събират и заедно да вечерят, а после по желание се уединяват отделно един от друг, така направихме и ние и приготвихме някаква гозбица за утешение на тялото. След като бяхме сътрапезници на стареца, получихме заповед от него отделно и уединено всеки от нас да прекара първата седмица в килията си, а идващата събота на свети Теодор пак да се съберем при стареца и заедно с него да обядваме. И всичко стана така, както ни заповяда нашият наставник отец Иларион. В събота седяхме на трапезата и обядвахме, а на мене старецът заповяда да предлагам от каквото стане нужда. Добрият Роман не вкусваше никаква храна, а седеше като възхитен в изстъпление и умът му беше някъде вън от него в съзерцание. И така внезапно стана от трапезата и цял разтърсен от плач отиде в килията си, защото дълго не го оставяше благодатта на изстъплението. След като изтече много време, старецът ми заповяда да изляза да го потърся; аз заставах до килията му и го слушах как плаче и риде, както когато жена погребее мъжа си или единородния си син. Мене ме досрамя да похлопам, а получил полза от такава богодарувана благодат, върнах се при стареца, изпълнен от почуда. Като ме видя ужасен, попита ме за причината на ужаса и аз отговорих: “Отче, ние вкусихме телесна храна, а той духовна!” Старецът се учуди, помълча малко и пак ме изпрати да го повикам, като каза: “Нека се възвеселим заедно!” Аз станах и скоро дойдох при килията му според заповедта на стареца и заставах вън да слушам, и слушах риданията и воплите му по-големи от първите. Похлопах на вратата по заповедта на стареца, Роман излезе цял обожествен, със светнало лице, а бузите му мокри от теченето на многото сълзи. Доброплачливият Роман беше придобил някога отчасти благодатта на сълзите, но за многото му подвизи и за съвършеното му послушание, а и за продължителния пост на оная седмица дойде му сега това

богато благодатно дарование на Светия Дух. И му беше подарен извор на сълзи. Като отри лицето си с ръка, отидохме при стареца, седнахме на трапезата и аз със стареца се докосвахме до предложените храни, за да подкрепим малко естеството си подир изминалата неделя на безутешно пребивание, но той съвсем никак. Защото беше преситен не с хляб, а от дара на сълзите и благодатта. Помоли стареца тогава да си направи килия на едно поприще от нас близо до реката, за да лови риба и да носи на стареца, който също страдаше от стомах, както и горепоменатият.

Прекарвайки такива подвизи този доброплачлив подвижник и наслаждавайки се с цяла душа на пустинното уединение, както желаше, прибави подвиг към подвизите си и придоби сълзи към сълзите си. Само един Бог знае какъв извор от сълзи изля този богоумиленик, като сам беседваше със Самия Бог, без никой да го смущава. Защото безмълвието ражда плача, както са ни научили божествените отци, и особено великият монашески вития Йоан Лествичник, който е казал, че плачът обновява кръщението и прави безгрешен кръстения. Какво имаше и да се говори за благодатта, с която Роман се сподоби от постоянно проливаните сълзи и от духовното утешение?! Нашият ум недоумява, нито пък езикът ни може да прибави към нашата повест неявеното и неизвестното, но опитните подвижници познават казаното от своя собствен опит, макар и ние да не смогваме да го представим с нашето слово. Делото му беше изрядно и богоугодно: ловеше риба и носеше на своя отец по Бога като немощен и разслабен, а сам си ядеше обичайната постна храна. Както мирно си прекарвахме там времето, скопелският кефалия с писмо ни съобщи, че мюсюлманите щели да дойдат там на лов за дивеч: “Затова едно от двете трябва да направите: или да влезете в кулата и да съжителствате с тамошните монаси, или да напуснете онова място. Това ви съветвам, понеже мисля за вашето спасение и

вашата полза.” Невъзможно е да се изрази с каква болка ни изпълни това съобщение и колко сълзи изтекоха от нашите очи, когато трябваше да напуснем нашата любима пустиня! Понеже не ни беше възможно да съжителстваме с монасите в кулата, тъй като имахме навика да живеем уединено, както знаят това опитните, тогава, без да щем, напуснахме Парория и се завърнахме в Загорието, намерихме нашите първи килии в Мокри и се поселихме в тях. Отец Иларион и аз с него на едно място, а богоумиленият преподобен Роман се настани на друго място, за да може без пречки да върши делото на плача, както казва божественият Йоан Лествичник, че уединението е родителка на плача със слово и божествен разум.” И колкото пъти ходих при него поради някаква нужда и по заповед на стареца, чувах го да стои вън от килията си, да ридае и плаче, както погребалите своите мъртъвци.

Но пак напомняше за Парория, понеже беше истински пустиннолюбец, който по всякакъв начин се отърсваше от житейската мъла. Малко време прекара с нас и пак остави Загорието и бързо стигна в Парория, като счете за нищо страха от мюсюлманите, защото заради оная пустиня пренебрегна телесните беди, както правеха мъчениците заради блаженството в небесата. Като стигна там и като навлезе навътре в планинската пустиня, си построи колиба, в която и се сподоби с великия ангелски образ (велика схима) и се преименува Ромил. В оная пустиня прекара пет години далеч от всякакво човешко общение, макар понякога против волята си да отиваше по необходимост в манастира на преподобния отец Синаит. И кой е способен да разкаже за потоците сълзи на неговите очи, както и за неговите борби и ужаси, които Божият раб получаваше от враждебните демони, както сам той ни разправяше, когато толкова време е прекарвал в усамотение, молейки се на Единия Бог денем и нощем? И казваше блаженият, че без Божията помощ никой

от носещите тяло не може да се бори с демоните и да ги победи. И рече: “В началото, когато навлязох във вътрешната планинска пустиня, демоните ми правеха много привидения и страшилища, понеже искаха да ме уплашат и да ме прогонят оттам: някога показваха светила, някога гръмове и мълнии, някога голям шум като от движението на кораби, някога пък гласове и възклицания, подобни на нападенията при война. Но дори и стръмнините, и върховете на планините издаваха двойни гласове, та ми се струваше, че и самите дървета изпущаха гласове. Но аз се съпротивлявах в името на Господа Иисуса и смятах техните устрашавания за детски играчки. И въпреки всичко това, се молех там да завърша живота си.”

Но по неизречените и непостижими съдби на Твореца Бога се случи да бъдат разорени и да запустеят онова монашеско място и славната обител на великия отец, Григорий Синаит. Мюсюлманите навлизаха в онази планина, както скопелският кефалия ни предупреди, много пъти обсаждаха кулата, обсипваха със стрели монасите и най-напред взеха товарните им животни. Затова монасите излязоха от онова място, като се разсеяха по разни места, и най-напред запалиха кулата, за да не се загнездят в нея богопротивниците. Тогава и преподобният Ромил против волята си излезе от оная пустиня и пак се завърна в Загорието, където много далеч от града в пусто място си по-строи колиба и живееше там. Но общият враг на нашето спасение пося в сърцата на близо живеещите монаси завист към преподобния. В Загорието няма такива отдалечени пустини както в Парория: където и да се посели монахът, там все ще се намерят или други монаси, или пък мирски селища ще се окажат на близко разстояние. Кроткият и мирен Ромил като узна за тяхната завист, скоро излезе оттам и дойде в Света Гора, която в различни времена беше показала много предани раби на Бога Вседържителя и много души на тамошни жители настави към пътя на спасението. При него се

стичаха мнозина, които живееха не само отшелнически, но и общежително, защото словото му имаше благодат, бидейки опитен в монашеските работи още от младини. И беше силен да привлече към пътя на спасението ония, които с вяра идваха при него. И много пъти му се случваше да изнемогва поради дългите разговори на монасите посетители. Но понеже искаше да живее безмълвно .и да беседва насаме с Бога, често приходеше от място на място, като по такъв начин избягваше човешките метежи и човешката слава. И това правеше не поради незнание или униние, или леност, а както е казал Лествичникът: “Видях нещо, което ражда за монасите търпение, когато стоят на едно място. Обаче аз счетох за по-блажени ония, които се скитат заради Господа”, и на друго място: “Високолетящ орел е монахът, който не притежава нищо: сполети го скръб и той без никакво съжаление напуска онова място.” Виж как бе възприел прехождането от място на място, за да не се привързва с пристрастие към нещо от настоящето! След като промени много места на Света Гора, после дойде в близката до свещената Лавра местност, която по местно название още от начало се нарича Мелания (Черна), а всъщност изпълнена с действието на духовната светлина. По това време и самият аз, недостоеен за неговото съжителство, дойдох от Загорието и го заварих да гради килия за свое жилище, преклоних му главата си и му се покорих в послушание, защото го обичах от много време и бях привързан към него с любов в Господа.

Тогава имаше глад на онова място и нетърпимо притеснение за най-необходимото. Затова разпрати някои насам-натам по Света Гора да купят потребното, защото още не получаваше от свещената Лавра дажба, която се нарича “аделфато” (братско). Беше новодошъл на това място и мнозина не го знаеха, затова пратениците се завърнаха без резултат и с празни от търсените потреби ръце. Като видях това, аз се изпълних със

срам и смущение, и казах: “Горко ми, отче, окаяния, в какво време дойдох при твое преподобие, когато си изпаднал в такава оскъдица за най-потребното, та и аз да стеснявам светиня ти!” Но той ми отговори със запрещение: “Горко на твоето неверие, окаяни! Аз вярвам на моя Господ Иисус Христос без никакво съмнение, че Той няма да ни остави без Своя промисъл за нашите телесни потребности!” Така изобличи моето маловерие, а Бог правеше според вярата на Своя раб и вярата се превръщаше в дело. Два дни минаха и той ме изпрати в манастира при един свой познат за някаква работа. Аз отидох, седнах в странноприемницата вън, за да чакам оногова, при когото бях изпратен. Но пристъпи към мене един бедняк, който ми говореше така: “Брате, както те гледам, сега ли си дошъл тук?” Като чу от мене, че се намирам в Мелания с някой си старец, каза ми пак: “Може би имате нужда от хляб?” Но аз като го гледах такъв бедняк, рекох му: “Откъде ще вземеш ти хляб, когато самият си беден и немощен?” А той ми отговори: “Аз дойдох да прося пресен хляб от един мой познат. Но сух хляб имам повече, отколкото ми трябва.” После отиде бързо и ми донесе голям чувал, пълен с хляб, който аз взех и бегом възлязох при преподобния. Той, като видя и като узна, че съм го взел от някакъв бедняк, вдигна ръце към небето и извика: “Слава Тебе, Боже наш, че не от богатите, а от бедните си ни показал Своята милост, за да изобличиш нашето малодушие!” По такъв един благоприятен повод ме наставляваше като баща и изобличаваше моето маловерие и скъперничество. А сам той имаше голяма вяра в Бога и на всички просеци отваряше обятията на милостинята, и не само на човеците, но и на животните, и на зверовете, и на птиците.

Ако някой монах искаше да си построи килия и търсеше някаква помощ от нас, идваше и го молеше да ми заповяда да отида и да помогна. Той го приемаше с радост и казваше: “Да,

отче свети, аз ще го изпратя утре да ти помогне!” След като той си отиваше, заповядваше ми: “През тази нощ каквото имаш за ядене пригответи повечко, защото Бог ни вика да помогнем на този отец, който си строи килия!” Аз бързо направих както ми заповяда. Сутринта вземахме хляб, вино и вариво, плодове и нещо сладко и отивахме заедно при поканилия ни. Тогава можеше да се види как преподобният Ромил работеше като някой младеж заедно с други, намерили се там дори до вечерта.

Веднъж светецът дойде в нашата обща килия да ядем заедно, понеже всеки от нас ядеше и пиеше насаме в килията си с изключение на някои определени дни, както е обичай сред монасите. Но някакъв чужд монах дойде и започна да сече дърва близо до нашата килия; аз излязох и яростно и несдържано рекох: “Брате, кой си ти, та смееш да сечеш дърва близо до нашата килия?” А той като чужденец и бедняк, защото бедността смирява човека, с най-кротък глас ми рече: “Отче, прости ми, защото съм чужденец и не знаех, че има килия тук!” Светецът чу това и ми рече: “Покани го вътре!” Когато той влезе, заповяда ми да му дам да яде, и като избра най-кротки думи като предан ученик на кроткия и мирен Христос, рече му: “Откъде си, брате?” Той отговори: “От Трапезунд съм, сега съм дошъл на Света Гора.” Понеже узна от него всичко за него и че едва може да си изкара насъщния хляб, рече ми веднага: “Каквото имаш в килията си, раздели го на две части и дай половината на този беден наш брат в Господа!” Аз му възразих с моето плътско мъдруване: “Отче, та ние сме много и повече от него имаме нужда.” Но той строго ме погледна и рече: “Не помниш ли какво съм ти казал? Ако имаш вяра, никога няма да свърши потребното!”

Като завършихме килията, влязохме в нея и започнахме нашите редовни духовни занимания. Но веднага ни обзе смут, защото, както пчелите имат обичай да летят по злачните и

росни поля, за да събират мед, така и монасите на Света Гора бозаеха божествените и действени слова, които излизаха от устата му. И както магнитът привлича към себе си желязото, така и неговата сладка беседа - душите на неговите посетители. Затова в резултат се получаваше голяма печалба и полза за учещите се от него, защото, ако някой имаше в душата си някаква страст, веднага се изцеряваше, след като се насладеше на един разговор с него. Виждах скръбни някой от посетителите, или жестоки, или сухи, страдащи от човеци или демони, но поради сладостта на неговото радващо поучение всички се връщаха у дома си със светло лице и весела душа. Заслужава си да присъединим към тази наша повест и част от неговото поучение за полза на читателите.

“Братя и отци, нека запазим съвестта си чиста към нашия ближен и сърцето чисто от скверни помисли, които обикновено оскверняват горката ни душа! Но ние не можем да придобием това, ако не благоустроим тричастността на душата според богосъздаденото естество: гняв, желание и помисъл. Премъдрият и преблаг Господ това положи за ограда и пазител на човешката душа, та човекът, като се държи за тях и по естество, и по воля Божия, да премине живота си смирено и безстрастно, както нашите свети отци ни проповядваха за наше поучение и още повече за нашата дейност: гневът ти да бъде насочен само срещу змията, сиреч дявола, заради когото си отпаднал; всичкото ти желание да се устреми само към Бога и към нищо друго от видимите изкушения; помисълът ти да началства над всичко и по-лошото да не отвлича по-доброто! Когато въоръжим гнева си против духовните врагове, сиреч против демоните, страстите и противниците на нашето душевно спасение, тогава и естественото ще задържим, и Бога ще можем да обичаме от все душа, и ближния си като себе си, както ни учат свещените Евангелия. Но ние се гневим на нашите братя, когато свойството на нашия разум се вдигне

против естеството, и когато ни завладее някакво земно желание - сластолюбие, славолубие, сребролюбие, отдето ще дойдат яростта и гневът, злопаметството и клеветата, препирнята и завистта към ближния и в края на завистта - убийството. Когато пък сдържаме желанието си според естеството, както ни е дадено от Бога, тогава желаем вечните блага, които “око не е виждало, ухо не е чувало и... на ум не е идвало” на страстния и плътски човек, които Бог е приготвил за ония, които Го обичат, и заради които със сладост търпим всеки телесен и душевен труд, като усиляваме добродетелите: пост, бдение, непрестанна молитва, нестяжание, телесна чистота или просто казано - всичко вършим за спасението на душата и денонощно се трудим. Освен всичко това никакво добро не може да се извърши в нас. Премъдрият в богословието свети Максим е рекъл, че не е възможно злото да се промени без сърдечно съкрушение. А сърцето го съкрушава тричастното въздържание от сън, храна и телесен покой. Но когато същото това наше желание се надигне скотски против естеството, тогава заставаме близко до безсловесните, както казва Писанието: “И човекът, който е на почит, не разбра това, а се причисли към животните и се уподоби на тях!”

“Ето защо оттук се явява желанието за земни и тленни неща: храна и слава, злато и сребро и родената от тях нечистота, заради които и се гневим на човеците, и злото помним непростително, и грешим непрестанно. Понеже помисълът - словесното начало в нас - е поставен да началства над всичко, ако запази дадената му от Бога благодат, човекът нарежда живота си по Негов образ и подобие, като винаги мисли доброто, пее със събран ум, моли се с безметежен дух и волево пребъдва в Господния закон ден и нощ, и за всеки човек мисли благочестиво. Ако обаче той се отклони от добрия път, какво повече трябва да говорим? Той ще се изпълни с многословие и клевета, сквернословие и гняв, хулене и всички греховни

деяния. Заради този помисъл и нечувствие ще овладее човека, и без да усеща това той, ще продължава да си мисли, че шества безпогрешно.”

“Но дръж тази тричастност според естеството, както се каза, като пазиш съвестта си цяла и здрава, която и ще ти показва доброто и злото, тя е естественият закон, даден на човека отначало, и ще те съветва доброто да държиш, а злото да отбягваш. Поради това, като словесни и самовластни, ще бъдем увенчани за добрите дела, а за злите справедливо ще бъдем осъдени. Но ако още от началото отхвърлим дяволските атаки, макар и смущавани от тях, няма да бъдем осъдени, а напротив - ще получим от Бога награда за добродетелта. Ако ли още от първото нападение приемем неговите враждебни семена, веднага идваме в съчетание с него, от съчетание в съгласие, а от последното, стигайки вече до злодеяние, ще бъдем справедливо осъдени!”

Говореше им и това: “Когато отидете в килията на някой любим брат и намерите отворени вратите, не влизайте веднага, но първо похлопайте отвън, както е възприето, и влизайте само тогава, когато домовладиката заповяда. Като седнете, не въртете очи насам-натам и не разглеждайте какво има в килията. Но като преклоните глава и очи надолу, разговаряйте с домовладиката за каквото сте дошли. И ако видите там книги, не ги взимайте за четене в присъствието или отсъствието на хазяина. Защото това е проява на невъзпитание и е против съвестта. И никога не отваряйте, но най-напред кажете на собственика, и ако той ви позволи, тогава отворете. И най-добре не желай да отвориш книгата, ако сам собственикът не ти каже. Ако твой приятел ти даде за пазене кесия със злато или сребро, да не се изкусиш да отвориш и да видиш какво има вътре. Това е проява на недобро възпитание. Ако ли бъде друг някакъв съсед на някой брат, не влагай в него ръката си! Защото това е безумие и изгубване на

благоговението, и е вреда за душата, от която ще дойде и да започнеш да крадеш. Ако намерите захвърлен в манастира някой съсъд на вашия ближен, или на пътя, или на пусто място, да не го задържате за вашите услуги, ами веднага го върнете на неговия собственик! Ако ли не, това ще ви се сметне като кражба в деня на съда!”

Веднъж моят отец ме изпрати при един старец да го помоля за някаква книга и да му я донеса. Аз отидох, взех книгата и тръгнах към нашата килия. Но уморен от пътя, седнах малко да си почина, разтворих книгата и веднага намерих главата, която моят отец искаше да прочете. Аз я прочетох, затворих книгата, донесох му я, а той я взе и я отвори. Оглеждаше насам-нататък, като искаше да намери оная глава, и не я намираще. Аз попитах: “Коя глава търсиш, отче, в тази книга?” Като узнах от него, че тъкмо оная е, която аз по пътя намерих и прочетох, рекох му: “Ако заповядаш, аз ще ти покажа което търсиш”. Той рече: “Покажи!” Аз взех книгата, намерих главата и му я показах. Тогава той ме погледна строго и ме попита: “Отде знаеш, че в тази книга има такава глава?” Прочее, като съзнах своето падение от самия вид на светия старец, паднах пред нозете му, просих прошка и изповядах, както бе. Тогава ме обсипа с укори, като казваше: “Окаянико, как си смял да отвориш моята килия и каса и да разгледаш какво има вътре? Излез си от мене! Аз не искам повече такъв ученик, който се доверява на своя помисъл, а не следва моята воля!” И се валях пред нозете му, и молах със сълзи за прошка, с каквато едва се сподобих, не без епитимия и покаяно правило.

Така промишляваше за ония, които бяха под негова ръка и по много начини им доставяше полза. И не само своите ученици, но и ако ученикът на друг някой старец бъде овладян от прекословие, или непослушание, или друга някоя страст и бъде изпратен при него за исправление, той му говореше

такива думи:

“Брате мой възлюбени, това е апостолски път, по който ти шестуващ. И както апостолите имаха благоговение към Господа Бога Иисуса Христа, така и всеки от нас е длъжен да го има към своя духовен отец, щом веднъж сме се отрекли от своята воля, както Сам Господ ни е научил, като казал: “слязох от небето не за да върша Моята воля, а волята на Отца, който ме е пратил”. Апостолите, като се научиха от Него, нищо не Му говореха против, нито спореха, нито се доверяваха на своята воля и на своите помисли, но се покоряваха на заповедта и разума на своя Учител. Затова справедливо слушаха от Него: “Дето съм аз, там ще бъде и Моят служител”, и не ги излъга надеждата им. Затова смея да кажа, че и всеки от вас, който разумно търпи отсичането на своята воля и уязвяван от обидите и укорите на своя духовен отец, понася със смирение и самоукорение, без да прекослови и без да го осъжда в нищо, и той ще бъде увенчан заедно със светите апостоли и ще се радва с Христа в безкрайните векове.”

Имаше един старец, който живееше малко по-ниско от нас на около едно поприще разстояние. Все още робуваше на гнева, макар и да беше усърден подвижник. Той имаше ученик много послушен за всякакво служение на стареца, но все още не можеше да търпи грубостта му, по която причина искаше да избяга от него. Но старецът всякога усещаше, когато братът е обхванат от такива мисли, вземаше го и дохождаше при нашия светец, защото той имаше сила от Бога да утвърждава и да наставлява изкушаваните от ненавистника на доброто, дявола. Той приемаше всякого поотделно и ги наставляваше, като на всекиго говореше и го съветваше с подходящи думи. На стареца казваше: “Отче и брате в Господа, не така грубо и строго трябва да се караш на брата, а към строгостта прибави малко кротост и милост!” Той слушаше и обещаваше да изпълни съвета на отца, но побеждаван от своята природа,

продължаваше да поддържа пак същата строгост и грубост. Също така и на младия говореше подходящи думи, като общ отец и предан труженик на любовта: “Да не смееш да се отделиш от стареца, за да не попаднеш на по-големи изкушения! Защото, който отпадне от послушанието, той бива отведен в измамата на врага. Но, както ми се струва, или ти в едно късо време ще умреш, или старецът. И по такъв начин ще загубиш наградата за своите трудове. Ако ли останеш дори до смъртта на стареца, то ти ще бъдеш увенчан заедно с мъчениците и ще ликуваш заедно с ангелите в радост и веселие за безкрайни векове!” И той слушаше, и си отиваше радостен, и обещавахе да остане при стареца. И о Божиите съдби! Този млад брат имаше заповед от своя старец три пъти в седмицата да ходи в манастира и да помага в хлебарницата - вторник, четвъртък и събота, а след това да се връща при него с пресен хляб. Така по този обичай той отиде и на Велика сряда вечерта, вече срещу самия Велики четвъртък, да помогне в месенето на хлебното тесто, при което старецът му беше заповядал да почака до божествената Литургия и да се причасти с божествените Тайни - преди да се завърне при него с пресния хляб. Всичко стана така, както заповяда старецът. Свърши божествената литургия, братът се причасти с пречистите Тайни, отиде в хлебарницата по обичая си да вземе хляб, но внезапно го обзе неочаквана треска, от която той умря в същия час. Отците на обителта прилично приготвиха тялото му и го предадоха на гроба.

Като чу това, старецът го заболя сърцето и прибавяше сълзи към сълзите и ридания към риданията. Това правеше непрестанно чак до смъртта си, като припяваше и той както наставникът на свети Акакий в Лествицата: “Простете ми, отци, защото аз извърших убийство!” И това стана не просто и случайно, ами божественият промисъл го нареди така за покаяние и спасение на двамата: братът се причасти с

божествените Тайни в такъв велик и страшен ден и веднага отиде при Господа, а старецът дори до смъртта си не престана да ридае, така щото отпосле и гробът му издаваше някакво благоухание. Тази повест я разказахме, за да разберат слушателите каква полза имаха монасите на онова място от словата и завещанията на светия отец Ромил.

Но понеже се стичаха при него множество монаси, които искаха да се насладят на неговите беседи, затова се нарушаваше неговата обичайна духовна служба и умно пред Бога стоене, а душата му негодуваше и тъжеше, изпълнена с метеж и скръб. Затова ми каза веднъж: “Брате, иди под върха Атон откъм северната страна, огледай добре, потърси и намери равно място, за да отида там и да се поселя, та дано поради пустинния характер на мястото да мога да почина от мълвата на идещите при мене! Тук хората не ме оставят да почина, нито да се смиря, както виждаш сам ти.” Аз отидох, намерих добро и подходящо за постройка на килия място, където имаше и един извор. От камъка изтичаше най-сладка вода. Скоро отидохме там с някои опитни в такива работи братя, веднага свършихме по-стройката на килията, светецът влезе в нея и беседваше сам със Самия Бог, като за някое време си почина от уморителните разговори и мълва. Но хората научиха мястото на неговото новопоселение и пак идваха при него както преди според думата на Господа: “Не може се укри град, който стои наврѣх планина”. Планината беше висотата на добродетелите, на която възлезлите светят като светлина, за да се изпълни над тях словото, което гласи: колкото някой бяга от човешка слава, толкова самата слава го настига.

Но малко време по-късно се случи убийството на сръбския деспот Углеш, което изпълни със страх и метеж всички монаси на Света Гора, и най-вече тези, които живееха в отшелничество и пустинно безмълвие. Затова мнозина от

отшелниците на Света Гора избягаха. Също така и този светец, принуден от тях, остави своята любима пустиня в Света Гора и отиде на друго - непознато и неизвестно - място, но подходящо за пустинолюбци като него, което обикновено се нарича Авлона. Но и тук праведникът сбърка със своите съждения, защото, колкото той искаше да скрие под крина на смирението светлината на божествения си живот, толкова явно Бог го поставяше на свещник, защото беше казал: "Тъй да светне пред човечите светлината ви, та да видят добрите ви дела и да прославят Небесния ваш Отец". Направи си малка колиба и в нея живееше, като възнасяше към Бога своите молитви и моления. Чуха това монасите, които бяха избягали от Света Гора поради страх от другородците, и разпалени от желание идваха при преподобния със своята скръб заради ползата и заради добродетелта, та дори ако би било възможно и да му съжителстват. Но това той не желаше, затова ги наставляваше и поучаваше на добродетел и страх Божий и пак ги изпращаше да си отидат у тях си. Чуха за него и светски бележити мъже и дохождаха при блажения, търсеха неговото благословение, носеха му всичко за неговите телесни нужди - избрани плодове и хляб, и други потреби. Но светецът им казваше: "Чеда, не ни подобава да приемаме това, защото нас ни стигат тези бедни дрехи и храна зеленчук със сол!" А тях благославяше и ги наставляваше да разберат добродетелния живот, и ги изпращаше с мир по домовете им.

Като виждаше блаженият, че и тук не може да скрие съкровището на своите добродетели, и понеже не можеше дълго да търпи това, прекара нощта в молитва, отправяше към Бога непрестанната си благодарност и говореше със сълзи: "Благодаря Ти, Господи, че пак ме спъна моят враг, който и в тази бедна пустиня не ме остави, но коварства против мене и прави да ме славят! Затова моля Ти се, Лекарю на душите и телата, избави ме от всички негови козни, и ме сподоби да

попадна на особено местожителство с моите отци!” Помолил се така, за да избегне оная пустиня и да се скрие в други непроходими места, ето вижда насън видение някакво божествено, което му казва: “Остави Авлона и иди на друго място, където Бог благослови, но не в Света Гора!” Той прие съвета на това видение, остави Авлона и отиде в сръбска земя заедно с учениците си на мястото, наречено Раваница, където има обител “Възнесение Господне”, близо до която си направи колиба. След като прекара там не много време, възлезе от земните към вечните обители и предаде блажената си душа в Божиите ръце.

А заради добродетелния му живот, за отричането от света и за другите му боголюбезни и спасителни дела Бог го прослави подир неговата смърт: гробът му издава голямо благоухание, прогонва бесове от човешките, хромите изправя, дарува зрение на слепите и просто казано - изцерява болните от всеки недъг и всяко страдание, когато прибягват с вяра към него, чрез благодатта и дръзновението, което получи от Бога, Комуто приживе посилно угоди. Така Господ прославя ония, които с все душа са Му послужили и са Го прославили.

О, отче на отците, светилниче на постниците, наставниче на монасите, добър възпитаниче на пустинята, връх на безмълвието, велегласни тружениче на плача, зрителю на божествените тайни и извършителю на чудеса, непрестанно се моли като раб и близък Божий приятел за мира и доброто състояние на светите Божии Църкви и на християнския народ, за твоя български род и за обителта, в която лежи твоето честно тяло! Моли се и за нас, недостойните твои раби, и с благост приеми тази слаба наша похвала ти, който си достоен за ангелски похвали, та по твоите молитви да получим прощение на предишните си грехове и да наследим небесното царство заедно с всички светци в Христа Иисуса нашия Господ, Комуто подобава всяка слава, чест и поклонение с

безначалния Му Отец и пресветия, благ и животворящ Негов Дух, сега и всякога и във вечни векове! Амин!

Житие преподобного Ромила, Санкт Петербург 1900

Свещеномъченик Дамаскин Габровски или Свищовски (1771 г.)

Свещеномъченик Дамаскин се родил в Габрово, Търновска епархия. Напуснал отечеството си, пристигнал в Света Гора, приел монашество в манастира Хилендар, където впоследствие бил ръкоположен за иеродякон и иеромонах, а накрая бил възведен в сан игумен на същата обител. По някакви манастирски дела трябвало да отиде в България, в град Свищов, откъдето вече се готвел да се завърне в Света Гора, след като изпълнил поръченията

и потребите на манастира. Но тъй като някои турци били длъжници, той им поискал да погасят дълга си. Турците не само не пожелали да заплатят, както били длъжни, но се посъветвали помежду си и му отнели и онова, което той имал в манастирското подворие.

Видяло им се малко така да оскърбят смирения монах... Затова тайно въвели в подворието една туркиня с подозрително поведение, оставили я вътре в монашеското жилище и тогава нападнали подворието, разбили вратата с

шум и викове и като намерили туркинята вътре, веднага вързали невинния Дамаскин. Разграбили още каквото могли и го представили в турското съдилище като виновен, че похитил агарянска жена, като беснували и клеветели преподобния старец, задето бил осквернил техния закон.

Управителят на града ясно виждал и разбирал, че всичко това е клевета, и затова всячески се стараел да оправдае невинния. Но кръсъците на разярената турска тълпа надделели и въпреки съда и законите, без да чуват заплахите и изискванията на главния старшина, те грабнали божествения Дамаскин и го повели към бесилото. Само едно средство му оставало да се избави от незаслужената смърт - да се отрече от Христа и да признае Мохамед. Но страдалецът въпреки ласките и обещанията на турците, които на три пъти му предлагали всевъзможни блага и наслаждения, ако се отрече от своята вяра и приеме техния закон, и въпреки очевидната смърт, спокойно отговарял: "Аз съм се родил християнин и християнин ще умра! Водете ме където щете!" Тогава го довели на лобното му място с вързани назад ръце.

Докато турците се готвели да го обесят, той изпросил от тях позволение да се помоли на Господа. Те не му отказали това. Светият мъченик се обърнал на изток, помолил се, прекръстил се и заявил на убийците, че е готов да умре. Тогава го обесили.

Така свети Дамаскин получил страдалчески венец. Впрочем Божият гняв скоро сполетял бесните му убийци. След неговата кончина, плувайки по Дунав, те се удавили и по този начин още тук на земята получили заслуженото си наказание за невинната кръв на свещеномъченика Дамаскин. Пострадал в 1771 г. По неговите молитви да ни спаси Господ! Амин.

Атонски патерик

Тропар на свещеномъченик, глас 4

Боже отец наших, творяй присно с нами по Твоей кротости, не остави милостъ Твою от нас, но молитвами их в мире управи живот наш.

(Боже на нашите отци, Действащ винаги с нас по Твоята кротост, не ни лишавай от Твоите милости, но с техните молитви в мир насочвай нашите души.)

† ВИЖТЕ ОЩЕ

Против ереста на новостилието

Икуменизъм в развитие - след като Б"ПЦ" напусна ССЦ

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВАТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

За Петровият пост и въпросите, които поражда

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗАТА

**ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО**

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО